

Generelle bemærkninger

Budget 2023-2026

Indholdsfortegnelse

GENERELLE BEMÆRKNINGER	2
INDTÆGTER.....	2
DRIFTSUDGIFTERNE.....	10
ANLÆG	11
FINANSIELLE KONTI.....	12
BEREGNING AF LIKVIDITET	12
ØKONOMISK POLITIK	13

Generelle bemærkninger

Budgetloven

Folketinget har i 2012 vedtaget en budgetlov med det formål at sikre balance eller overskud på de samlede offentlige finanser og en hensigtsmæssig udgiftsstyring i stat, kommuner og regioner. Et af de anvendte midler er at fastsætte udgiftslofter for henholdsvis stat, kommuner og regioner.

Herudover indeholder loven også bestemmelser om krav til overskud på den løbende drift. En ændring af styrelsesloven giver samtidig kommunerne mulighed for at budgettere med generelle reserver.

Overskud på den løbende drift

Der er fastsat bestemmelser om, at der i årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag skal være overskud på den ordinære drift. Formålet med kravet om overskud på driften er at understøtte princippet om en sund økonomisk styring i den enkelte kommune, hvor det sikres, at en kommune ikke finansierer løbende driftsudgifter ved forbrug af likviditet.

Budgettet udviser overskud på ordinær drift på -132,4 mio. kr. i budgetåret 2023, og på -82,6 mio. kr. i 2024, -54,4 mio. kr. i 2025 og -20,3 mio. kr. i 2026.

Generelle reserver

Det vedtagne budget skal være et udtryk for det bedst mulige skøn over det kommende års udgifter og indtægter. Der må ikke på budgettet forekomme poster, som savner en nærmere forklaring eller begrundelse, hvad enten årsagen er tidsmæssige problemer, manglende kapacitet ved budgetlægningen, manglende enighed i kommunalbestyrelsen eller lignende. Dog er der i henhold til § 3, stk. 5, i bekendtgørelse om kommunernes budget og regnskabsvæsen, revision m.v., adgang til at budgettere med generelle reserver, der maksimalt kan udgøre 1 % af kommunens budgetterede nettodriftsudgifter til service, jf. § 10 i lov om en budgetlov.

Indførelsen af en adgang til at budgettere med generelle reserver kan medvirke til at understøtte, at kommunerne bedre kan overholde de vedtagne budgetter og dermed undgå sanktioner jf. sanktionslovgivningen. Der er i budget 2023 afsat samlede reserver på 23,0 mio. kr.

Indtægter

Skatteindtægter

I budgettet indgår følgende skatteprocenter:

- Kommuneskat 26,1 procent.
- Grundskyld 34,00 promille.
- Dækningsafgift af statslige grundværdier 15,00 promille.
- Dækningsafgift af andre offentlige grundværdier 15,00 promille.

Der er i budget for 2023 anvendt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag og de hertil knyttede statsgaranterede tilskuds- og udligningsbeløb.

Skønnene for de statsgaranterede udskrivningsgrundlag i budgetoverslagsårene er baseret på KL's vækstkøn. I forhold til KL's skøn for overslagsårene i budget 2023 er forventningerne til udvikling i udskrivningsgrundlaget opjusteret. Der er tale om en samlet opjustering for perioden 2020-2023 på i alt 2,9 pct. hvilket

hovedsageligt skyldes en hurtigere genopretning af dansk økonomi end hidtil antaget samt den øgende beskæftigelse. Der er endvidere taget højde for virkningen af det faldende befolkningstal, der giver sig udslag i vurderingen i udviklingen af udskrivningsgrundlaget for overslagsårene.

Forvaltningen har som udgangspunkt for skønnene for statsgarantien i budgetoverslagsårene 2024-2026 anvendt KL's forventede vækst i udskrivningsgrundlaget pr. skattepligtig. Der er endvidere anvendt egen befolkningsprognose som grundlag for befolkningsudviklingen og dermed antallet af skattepligtige i kommunen i overslagsårene. I forhold til befolkningsprognosen er denne tillagt forventningerne fra Danmarks Statistik om hvor mange fordrevne fra Ukraine der stadig vil være i landet i 2023-2026.

De kommunale skatter er herefter beregnet til følgende beløb:

Skatter (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
Skatter	-1.687.068	-1.722.657	-1.754.708	-1.800.736
Selskabsskat	-28.961	-12.700	-10.313	-10.023
Grundskyld	-146.276	-147.601	-148.940	-150.291
Anden skat	-296	-500	-500	-500
Dækningsafgift	-2.007	-2.012	-2.018	-2.023
Anden skat i alt	-177.540	-162.814	-161.771	-162.837
Skatter i alt	-1.864.608	-1.885.470	-1.916.479	-1.963.573

Det gennemsnitlige beskatningsniveau for hele landet i 2023 er på 24,98 pct., mens det i Norddjurs Kommune er på 26,49 pct., jf. Indenrigs- og boligministeriets nøgletal. Beskatningsniveauet er en beregnet størrelse for kommunens samlede beskatning af borgerne på baggrund af provenuet fra indkomstskat og grundskyld i forhold til kommunens beskatningsgrundlag.

I forbindelse med udligningsreformen blev der afsat en pulje til skattenedsættelse, hvis formål primært var rettet mod kommuner med en skatteprocent over 26,3 pct. Norddjurs Kommune fik andel i denne pulje og nedsatte skatten til 26,3 pct. i 2021. I den forbindelse modtager Norddjurs Kommune et permanent tilskud som kompensation for nedsættelsen på 22,5 mio. kr. årligt.

I budgetaftalen for 2022 indgår en yderligere skattenedsættelse på 0,2 pct. således at skatteprocenten fra 2022 er på 26,1 pct.

Norddjurs Kommune fik kompensation efter puljen til skattenedsættelse fra udligningsreformen, hvor staten dækker 90 pct. af provenutabet i 2023. Norddjurs Kommune modtager tilskud som kompensation for nedsættelsen på 10,6 mio. kr. i 2023. Kompensationsbetaling løber frem til om med 2026.

Grundskyld af de skattepligtige grundværdier

Grundskylden bliver opkrævet med de maksimale 34,00 promille.

Ny boligaftale fra 2018

Folketinget vedtog i maj 2017 en ny boligaftale som bl.a. betyder, at der indføres et nyt vurderingssystem. Det er imidlertid besluttet i Folketinget den 15. maj 2020, at implementeringen af det nye ejendomsvurderingssystem udskydes, således at den nye ejendomsvurdering for ejerboliger først træder i kraft 1. januar 2024 og 1. januar 2025 for øvrige ejendomme. Der er i budgettet for 2025 budgetlagt med samme provenu som vil kunne opnås efter der hidtidige regler. Ved en sænkning af grundskyldspromillen til det nye loft på 30 promille, vil Norddjurs Kommune blive kompenseret for provenutabet, hvis den ændrede vurdering ikke udligner dette tab.

Den obligatoriske indefrysingsordning for boligejerne forlænges til og med 2023. Ordningen bevirker at en stigning i grundskylden ikke pålægges ejendomsskattebilletten, men indefrysес som et rente- og afdragsfrit lån. Lånet forfalder først til betaling i forbindelse med ejerskifte på ejendommen. Ordningen er ændret i 2021, således at indefrysingsordningen kan fravælges fra 2. halvår 2021. Boligejeren kan herefter selv afgøre, om stigningen skal indefryses eller opkræves via ejendomsskattebilletten. Da indefrysingsordningen fortsat er gældende for de grundejere der ikke fravælger ordningen, bevirker det, at Norddjurs Kommune skal yde lån, hvilket betyder at kommunen påføres et likviditetstab. Der er imidlertid åbnet op for, at Norddjurs Kommune har mulighed for at optage et lån svarende til det indfrosne beløb. Der er i budget 2023 budgetlagt med et indefrysingsbeløb på 4,0 mio. kr. i 2023. Det er forudsat at staten tilbagebetaler det samlede mellemværende i 2024. dette beløb forventes at udgøre -20,9 mio. kr.

Reguleringsprocenten

I forbindelse med skattestoppet i 2002 vedtog Folketinget en mekanisme, der lægger et loft over, hvor meget den kommunale grundskyld kan stige fra år til år for den enkelte grundejer. Loftet bliver reguleret med reguleringsprocenten, som stiger med den skønnede stigning i udskrivningsgrundlaget på landsplan plus 3,0 procent dog maksimalt 7,0 procent. I forbindelse med forliget om ”kompensation til boligejerne og fortsat tryghed om boligbeskatningen” blev det aftalt at grundskylden højst kan stige med 2,8 pct. årligt i 2022-2024

Ejendomme, der benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug, beskattes med en grundskyldspromille på 7,2, mens øvrige ejendomme i Norddjurs Kommune beskattes med en grundskyldspromille på 34,00 frem til 2024 hvorefter grundskyldspromillen fastsættes ved lov.

Selskabsskat

Skattepligtig selskabsindkomst bliver beskattet med 22,0 pct. hvoraf kommunen modtager 14,24 pct. Dette er en nedsættelse med 1,0 pct. point i forhold til før udligningsreformen. Der afregnes forskudt, hvilket betyder, at det er selskabsskatten for år 2020, der afregnes i 2023. Selskabsskatten der afregnes i 2023, er ekstraordinær høj, fordi der er afregnet 14,4 mio. kr. vedrørende tidligere år. Dette kan henføres til et selskab. SKAT har imidlertid allerede på nuværende tidspunkt meddelt, at størsteparten af beløbet ca. 11,1 mio. kr. vil skulle tilbagebetales i 2024. Årsagen til denne tilbagebetaling er, at SKAT har varslet, at der kommer en ny skatteansættelse for selskabet for årene 2015 og 2016. Budgettet for 2024 er tilpasset denne nye skatteansættelse.

Tilskud og udligning

Tilskuds- og udligningssystemet blev omlagt i forbindelse med budget 2021. Folketinget indgik et forlig mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Alternativet d. 5. maj 2020.

Reformen af udligningssystemet betød, at det generelle udligningssystem blev ændret fra et statsfinansieret system til et rent mellemkommunalt system. Statstilskuddet udbetales herefter alene gennem bloktilskuddet. Udligningssystemet indeholder endvidere tre særskilte udligningsordningsordninger, herunder udligning af selskabsskat og udligning af kommunernes merudgifter vedr. indvandrere, flygtninge og efterkommere. Med udligningsreformen indføres endvidere en udligning af dækningsafgift.

I budgettet indgår følgende tilskuds- og udligningsbeløb:

Generelle tilskud (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
Udligning af beskatningsgrundlag	-196.884	-218.513	-241.556	-251.566
Udligning af udgiftsbehov	-100.165	-104.484	-111.038	-120.436
Udligning af selskabsskat/dækningsafgift	-18.132	-36.248	-29.243	-28.156
Bloktilskud modregnet L&C programmet	-435.516	-431.587	-457.013	-467.687
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	6.528	6.602	6.682	6.730

Generelle tilskud (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
Ældreområdet	-24.972	-25.701	-26.447	-27.213
Tilskud til bedre dagtilbud	-3.024	-3.112	-3.202	-3.295
Ø-kommuner	-8.256	-8.429	-8.606	-8.787
Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår	-14.352	-14.653	-14.961	-15.275
Tilskud til styrkelse af likviditeten	-33.732	-33.732	-33.732	-33.732
Kommunalt udviklingsbidrag	4.359	4.453	4.564	4.675
Individuelt tilskud til skattnedsættelse	-33.132	-32.544	-31.956	-31.368
Kommunal medfinansiering	-727			
Refusion af moms	521	521	521	521
Udligning og bloktilskud jf. budgetbalance	-857.484	-897.306	-943.491	-973.559
Betinget balancetilskud (en del af bloktilskuddet)	-24.948	-24.781	-24.627	-24.432
Tilskud til udsatte ø- og yder-kommuner	-50.064	-51.516	-53.010	-54.547
Lov- og cirkulæreprogrammet	-1.896	-13.736	-14.338	-14.338
Beregnet nedgang i befolkningstal	-97.259	-92.436	-89.421	-81.227
Særlig vanskeligt stillede kommuner §16				
Midtvejsregulering (bufferpulje)	10.000	10.000	10.000	10.000
Tilskud i alt	-1.021.651	-1.069.775	-1.114.887	-1.138.103

Udligning af beskatningsgrundlag.

Kommuner med et beskatningsgrundlag under landsgennemsnittet modtager et tilskud på 75 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og landsgennemsnittet. Omvendt betaler kommuner med et beskatningsgrundlag over landsgennemsnittet et bidrag på 75 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og landsgennemsnittet.

Der er herudover etableret en tillægsordning i udligningen af beskatningsgrundlaget. Tillæg ydes til kommuner med et relativt lavt beskatningsgrundlag, svarende til et beskatningsgrundlag under 90 pct. af landsgennemsnittet. Kommuner med et relativt lavt beskatningsgrundlag modtager et tillæg på 20 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og 90 pct. af landsgennemsnittet. Finansiering af tillægget sker ved, at kommuner med et relativt højt beskatningsgrundlag betaler et bidrag på 18 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og 125 pct. af landsgennemsnittet. Hvis tilskud og bidrag i tillægsordningen ikke modsvarer hinanden, fordeles en eventuel afvigelse på alle 98 kommuner efter indbyggertal.

For kommuner med et lavt beskatningsgrundlag er udligningsniveauet på samlet 95 pct. for den laveste del, og for kommuner med et højt beskatningsgrundlag er udligningsniveauet på samlet 93 pct. for den højeste del.

Udligning af udgiftsbehov.

Kommuner med et beregnet udgiftsbehov over landsgennemsnittet modtager et tilskud på 93 pct. af forskellen mellem kommunens udgiftsbehov og landsgennemsnittet. For kommuner med et beregnet udgiftsbehov over landsgennemsnittet er der herudover etableret et tillæg, som udgør 2 pct. af forskellen mellem kommunens udgiftsbehov og landsgennemsnittet. Tillægget finansieres af et bidrag fra alle landets kommuner fordelt efter indbyggertal. Den samlede udligningsprocent for de kommuner, som modtager tilskud er således samlet på 95 pct.

Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner.

Tilskuddet gives efter faste og objektive kriterier, som er målrettet de mest udsatte yderkommuner. Fordelingen mellem kommuner i ordningen opdateres med udviklingen i befolkningsandelen. Det er en forudsætning for tilskud, at kommunens beskatningsgrundlag er mindre end 190.000 kr. pr. indbygger. Herudover skal kommunen opfylde mindst 4 af følgende kriterier:

- Andel af 70+ årige over 15,5 pct.
- Landdistriktsgrad over 60 pct.
- Antal arbejdspladser pr. 100 17-64-årige under 77 pct.
- Ø-kommune og selvstændig kommune med beskatningsgrundlag under 190.000 kr. pr. indbygger.
- Beskatningsgrundlag under 178.000 kr. pr. indbygger
- Andel af "gamle" førtidspensionister pr. indbygger over 0,7 pct.
- En særlig høj andel af "gamle" førtidspensionister pr. indbygger over 0,8 pct.

Tilskuddets størrelse afhænger af, hvor mange kriterier kommunen opfylder. Det samlede tilskud er sat til 1,5 mia. kr., hvoraf 0,5 mia. kr. finansieres af kommunerne selv efter indbyggertal. Tilskuddet beregnes en gang for alle ud fra de opstillede kriterier og opdateres herefter alene med befolkningsudviklingen.

Norrdjurs Kommune modtager i 2023 50,1 mio. kr. i tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner.

Bloktilskud

Bloktilskuddet er et generelt tilskud til kommunerne. Af bloktilskuddet finansieres tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår, samt kommunernes bidrag til tilskud til udsatte ø- og yderkommuner. Den resterende del af bloktilskuddet fordeles til kommunerne i forhold til deres indbyggertal.

Betinget bloktilskud

I 2023 er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunerne i forbindelse med budgetlægningen overholder den aftalte ramme for serviceudgifterne. Norrdjurs Kommunes andel af de 3 mia. kr. udgør 18,7 mio. kr. Der er endvidere vedtaget et betinget bloktilskud på anlægssiden på 1 mia. kr. som er betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsramme under et ikke overskrider den aftalte ramme på 18,5 mia. kr. Norrdjurs Kommunes andel af bloktilskuddet udgør 6,2 mio. kr.

Med hensyn til fordelingen af en eventuel tilskudsnedsettelse indebærer ordningen, at indenrigs- og boligministeren kan træffe beslutning om fordelingen af den del af tilskudsnedsettelsen, der vedrører serviceudgifterne. Formålet er, at hvis det betingede bloktilskud ikke fuldt ud kan udbetales, indføres der mulighed for at gøre udbetalingen af det betingede bloktilskud mere individuel, dvs. afhængig af den enkelte kommunes budgetadfærd.

Ordningen indebærer, at der i det enkelte år kan foretages en konkret vurdering af baggrunden for, at kommunernes budgetter for serviceudgifterne i det pågældende år samlet overskrider de forudsatte rammer. På grundlag af denne vurdering træffer indenrigs- og boligministeren beslutning om, hvorvidt den delvise udbetaling af det betingede bloktilskud skal modregnes efter følgende kriterier.

1. foretages kollektivt til alle kommuner,
2. efter individuelle kriterier
3. som en kombination.

Der gælder endvidere en ordning, som indebærer, at hvis de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende. Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

40 pct. af nedsættelsen vil blive afregnet kollektivt for kommunerne under ét som en generel

nedsættelse af bloktilskuddet, mens 60 pct. vil blive afregnet individuelt for de kommuner, som har overskredet deres budgetter. Den individuelle modregning opgøres i forhold til størrelsen af den enkelte kommunes budgetoverskridelse.

Kriteriet beregnet nedgang i befolkningstallet

Kriteriet blev i forbindelse med udligningsreformen justeret således at der blev indført en 3 års gennemsnit og et loft over enhedsprisen. Dette havde til formål at gøre kriteriet mindre følsom for udsving i udligningsbeløbene for kommunen.

Der er i budgettet indregnet 97,3 mio. kr. i 2023 svarende til et fald på 1.243 personer. I overslagsårene er antagelsen, at enhedsprisen vil falde de første to budgetoverslagsår pga. et øget antal borgere på landsplan, der falder ind under kriteriet. I 2026 er forventningen at enhedsprisen igen stiger, men Norddjurs Kommunes andel af kriteriet er faldende. I beregningen ligger befolkningsprognosens tal til grund for faldet i Norddjurs Kommune korrigeret for Danmarks Statistiks forventning af påvirkning af fordrevne ukrainere.

Oversigt over tilskuds- og udligningsordninger

Ordning	Beskrivelse
Udligning af beskatningsgrundlag	Udlignes med 75 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og landsgennemsnittet. Herudover gives et tillæg på 20 pct. af forskellen mellem kommunens beskatningsgrundlag og 90 pct. af landsgennemsnittet.
Udligning af udgiftsbehov	Udlignes med 95 pct. af forskellen mellem kommunens udgiftsbehov og landsgennemsnittet.
Bloktilskud	En del af bloktilskuddet går til tilskud til kommuner med økonomiske vanskeligheder samt kommunernes bidrag til tilskud til udsatte ø- og yderkommuner. Den resterende del fordeles som hovedregel efter indbyggertal.

Kilde: Indenrigs- og boligministeriets tilskudsbog

Herudover er der en række særlige tilskuds- og udligningsordninger af mindre omfang.

Andre tilskudsordninger

Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud

I forlængelse af finansloven for 2012 er der afsat et tilskud på 500 mio. kr. til bedre normeringer og kvalitet i dagtilbud fra 2013 og frem. Tilskuddet udgør i 2023 600,5 mio. kr. og fordeles ud fra antallet af 0-5-årige børn i kommunerne. Tilskuddet er fordelt efter den enkelte kommunes andel af det skønnede antal 0-5-årige børn pr. 1. januar 2022. Norddjurs Kommune modtager 3,0 mio. kr. i 2023.

Tilskud til ældreområdet

Tilskuddet blev indført med virkning fra og med 2002 i forlængelse af L 399 af 6. juni 2002 om frit valg af ældreboliger mv. pr. 1. juli 2002 og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp pr. 1. januar 2003. Tilskudspuljen reguleres årligt med den forventede kommunale pris- og lønudvikling. Tilskudspuljen fordeles til kommunerne efter en demografisk fordelingsnøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet. I fi-

nanslovsaftalen for 2007 blev puljen forhøjet og udgør i 2023 1,872 mia. kr. Norddjurs Kommune modtager 15,1 mio. kr. i 2023.

Værdighedsmilliarden er ligeledes en del af bloktilskuddets særtilskud. I 2023 udgør puljen samlet 1,123 mia. kr. Norddjurs Kommune modtager i alt 9,0 mio. kr. i 2023.

Der blev i 2019 afsat en pulje på finansloven til at understøtte kommunerne i arbejdet med at opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord blandt ældre borgere. Tilskuddet udgør for 2023 i alt 107,1 mio. kr. og bliver fordelt blandt kommunerne, efter den demografiske ældre-nøgle. Norddjurs Kommune modtager i den forbindelse 0,9 mio. kr. i 2023.

Tilskud til kommuner med mindre øer

Efter § 20 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud ydes der til kommuner med mindre øer et årligt tilskud. Tilskuddet ydes som et generelt tilskud, men er begrundet i de særlige udgifter, der er forbundet med at have en eller flere mindre øer som en del af kommunen, herunder særligt færgedriften. Det samlede ø-tilskud til kommuner med mindre øer udgør 125,6 mio. kr. som fordeles efter følgende kriterier:

- 82,8 mio. kr. fordeles forholdsmæssigt efter de gennemsnitlige kommunale nettodriftsudgifter vedrørende færgedriften til de mindre øer i perioden 2007-2012
- 15,2 mio. kr. fordeles forholdsmæssigt efter befolkningstallet på de mindre øer.
- 5,5 mio. kr. fordeles som grundtilskud, således at øer med mindre end 50 indbyggere modtager 150.000 kr., øer med mellem 50 og 200 indbyggere modtager 250.000 kr. og øer med mere end 200 indbyggere modtager 300.000 kr.
- Af resttilskuddet fordeles 45 pct. forholdsmæssigt efter folketal, 50 pct. forholdsmæssigt efter sejlafstand i km og 5 pct. efter øernes areal.

Samlet modtager Norddjurs Kommune 8,3 mio. kr. i 2023.

Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår

Med virkning fra 2017 er der oprettet en særtilskudspulje på 300 mio. kr. For 2023 udgør puljen 336,6 mio. kr. Puljen fordeles af indenrigs- og boligministeren efter kriterier for lavt beskatningsgrundlag og objektive kriterier for demografiske udfordringer i form af faldende indbyggertal og en stigende andel af ældre borgere, strukturelle udfordringer i form af lav befolkningstæthed og store afstande og beskæftigelsesmæssige udfordringer i form af et svagt arbejdsmarked som følge af forholdsvis få arbejdspladser i kommunen og forholdsvis store afstande til den nærmeste større by.

Norrdjurs Kommune modtager 14,4 mio. kr. fra puljen.

Puljen fordeles af indenrigs- og boligministeren efter de ovennævnte kriterier. Kommunerne skal således ikke søge om tilskud efter denne pulje.

Tilskud til styrkelse af likviditeten

Som en del af udligningsreformen er finansieringstilskuddet gjort permanent og indgår derfor automatisk i bloktilskuddet. Beløbet er fortsat et tilskud på 3,5 mia. kr. til styrkelse af kommunernes likviditet. Beløbet bliver, i modsætning til de andre særtilskud, ikke pristalsreguleret, og udgør derfor fortsat 3,5 mia. kr. Tilskuddet fordeles på følgende måde:

- 1,5 mia. kr. fordeles som grundtilskud til alle kommuner fordelt efter indbyggertal.
- 1,0 mia. kr. fordeles til kommuner med et strukturelt underskud pr. indbygger over landsgennemsnittet på 14.218 kr.
- 1,0 mia. kr. fordeles efter indbyggertal til kommuner med et beskatningsgrundlag (statsgarantien) under 183.900 kr. pr. indbygger

Norrdjurs Kommunes andel af tilskuddet udgør 33,7 mio. kr.

Udligning og tilskud vedr. udlændinge

Kommunerne finansierer denne ordning under ét, således at bidraget fordeles i forhold til kommunens folketal. Kommuner med få indvandrere, flygtninge og efterkommere vil således samlet yde et bidrag til ordningen, mens kommuner med mange indvandrere, flygtninge og efterkommere samlet vil modtage et tilskud. I udligningsordningen ydes der et generelt tilskud til dækning af merudgifter vedrørende indvandrede, flygtninge og efterkommere. Norrdjurs Kommune er nettobidragsgiver til ordningen med 6,5 mio. kr.

Kommunalt udviklingsbidrag

Det kommunale udviklingsbidrag til regionerne fastsættes på baggrund af kommunens skønnede indbyggertal per 1. januar 2023. Bidraget udgør 115 kr. per indbygger. Norrdjurs Kommune bliver modregnet 4,3 mio. kr.

Lov- og cirkulæreprogrammet

På baggrund af årets lov- og cirkulæreprogram, beregnes hvor stor andel af statstilskuddet at dette program udgør. Der tages afsæt i den beregnede DUT-nøgle for året. Dette betyder at der tillægges 1,9 mio. kr. i bloktilskuddet.

Midtvejsregulering

Der budgetlægges med en pulje på 10 mio. kr. til imødegåelse af en negativ midtvejsregulering i 2023 og alle overslagsår.

Refusion af moms

Momsrefusionsordningen skal som udgangspunkt gå i nul, da alle momsudgifter bliver refunderet af staten. Eneste udtagelse er egne huslejeindtægter, hvor kommunen skal refundere 7,5 pct. af denne indtægt til staten. Der er budgetlagt med en udgift til tilbagebetaling til staten med 0,521 mio.kr.

Særligt vanskeligt stillede kommuner §16 pulje

Norrdjurs Kommune har ansøgt om del af § 16 ansøgningspuljen. Den samlede pulje udgør 650,20 mio. kr. fordelt med det ordinære puljebeløb på 370,0 mio. kr. og et ekstraordinært beløb på 250 mio. kr., som blev aftalt i forbindelse den årlige økonomiforhandling mellem KL og regeringen.

I vurderingen af ansøgningerne vil der blive lagt vægt på følgende kriterier:

- Demografiske og socioøkonomiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer

Der er forlods disponeret et beløb til Aabenraa Kommune vedr. det tyske mindretal samt til de kommuner der har indgået et udviklingspartnerskab med indenrigs- og boligministeriet.

Driftsudgifterne

Pris- og lønfremskrivning af driftsbudgettet

Det fremgår af principperne for udarbejdelse af det tekniske budget for budgetåret 2023 og overslagsårene 2024-2026, at budgetrammerne for driftsvirksomheden beregnes med udgangspunkt i de vedtagne budge-

toverslag for 2024-2025 fastsat i det dengang forventede pris- og lønniveau for 2022 som indgik i arbejdet med budget 2022.

Budgettet i overslagsårene fremskrives med den forventede pris- og lønstigning fra 2022 til 2023 som KL's udmelding angiver.

Korrektioner på driftsområdet

Kategori	Mio. kr.
Øvrige korrektioner	4,266
Mængdemæssige ændringer	7,875
Lov- og cirkulæreprogrammet	1,867
I alt	14,008

Øvrige korrektioner

Øvrige korrektioner er korrektioner som følge af ny lovgivning, egentlige fejlregninger, eller uundgåelige og ikke-forudsete ændringer i udgifter og indtægter af eksterne årsager.

Der er i forbindelse med det tekniske budget indarbejdet korrektioner på i alt 4,3 mio. kr. fordelt med 5,4 mio. kr. vedr. Økonomiudvalget, på Arbejdsmarkedsudvalget, med -4,5 mio. kr. på Børne- og Ungdomsudvalget med 1,3 mio. kr., på Kultur- og Fritidsudvalget med 0,2 mio. kr. og på Miljø- og Teknikudvalget med 0,7 mio. kr. samt 1,2 mio. kr. på Voksen- og Plejeudvalget.

Mængdereguleringer

Mængdereguleringer beregnes på baggrund af Norddjurs Kommunes befolkningsprognose. Der indarbejdes mængdereguleringer i det tekniske budget på børne- og Ungeområdet, arbejdsmarkedsområdet og på ældreområdet.

De samlede mængdereguleringer udgør i alt 7,9 mio. kr. i 2023.

Lov- og cirkulæreprogrammet

Korrektioner som følge af ny lovgivning omfatter mer- eller mindredgifter i forbindelse med ny lovgivning, herunder lovpligtige ydelser (lov- og cirkulæreprogrammet).

Det samlede lov- og cirkulæreprogram for kommunerne under ét medfører en udvidelse af bloktilskuddet på 279,9 mia. kr. Norddjurs Kommunes andel udgør heraf i alt 1,896 mio. kr. Dette beløb er indarbejdet under indtægterne i budgetbalancen. Der er indarbejdet korrektioner af lov- og cirkulæreprogrammet for 1,867 mio. kr. på driftsbudgettet.

Serviceramme

Norddjurs Kommunes serviceramme for 2023 udgør:

Område (mio. kr.)	Beløb, netto
Serviceudgifter i alt	1.914,0
Serviceudgifter 2023 udmeldt og beregnet af KL	1.922,3
Forskel mellem serviceudgifter og serviceramme 2023	-8,2

Ifølge den økonomiske politik skal det tilstræbes i budgetlægningen, at den tekniske serviceramme udnyttes fuldt ud, jf. målsætningerne i den økonomiske politik.

Anlæg

I det tekniske budget for 2023 og overslagsårene er anlægsrammen opdelt i to hovedpunkter:

- Anlægsindtægter
- Anlægsudgifter

Anlæg (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Anlægsindtægter	-35,967	-31,784	-22,600	-22,600
Anlægsudgifter	152,997	107,936	59,921	59,921
Nettoanlægsramme	117,030	76,152	37,321	37,321

Jordforsyning

Budgettet for jordforsyningen skal hvile i sig selv, hvilket medfører, at indtægter fra grundsalg skal finansiere byggemodning og arealerhvervelser. Det medfører, at der som udgangspunkt i det enkelte budgetår ikke må afholdes anlægsudgifter, før der er opnået tilsvarende indtægter. Området ses dog over en årrække og har der været overskud i de foregående år, kan der igangsættes anlægsarbejder i starten af året.

Finansielle konti

I budgettet indgår forventede renter og afdrag på eksisterende lån.

Renter

Under renter indgår renteudgifter til kommunens langfristede gæld, kurstab på lånoptagelse, renteindtægter/-udgifter fra kommunens kassebeholdning og kurstab og -gevinster på værdipapirer. Renterne på langfristet lån med variabel rente er budgetteret på baggrund af en budgetmodel fra KommuneKredit.

Renter (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Kommunale lån	4,705	4,014	3,426	2,818
Ældreboliglån	3,062	2,922	2,800	2,673
Øvrige renter, garantiprovision og afkast	-4,446	-4,346	-4,246	-4,146
Renter af daglig bank	0,087	0,112	0,136	0,173
Renter i alt	3,408	2,702	2,116	1,518

Der forventes en udgift på 1,0 mio. kr. til kurstab på renteswaps i 2023.

Finansforskydninger

Der er budgetteret med forskydninger i kommunens udlån. Der forventes i 2023 en forøgelse af kommunens udlån på i alt 4,0 mio. kr. Ejendomsskatter for i alt 4,0 mio. kr. bliver indefrosset til 2023. Det samlede tilgodehavende vedrørende indefrysning af ejendomsskat, forventes overtager af staten i 2024. Dette beløb kan opgøres til ca. 20,9 mio. kr.

Afdrag på lån

Afdrag på ordinære lån udgør 26,3 mio. kr. i 2023.

Afdrag på ældreboliglån udgør 20,3 mio. kr. i 2023. De samlede afdrag inklusive afdrag på ældreboliggæld udgør 93,3 mio. kr.

Indbetalingen til Lønmodtagernes feriemidler skal fra 2021 optages under afdrag på gæld. Kommunalbestyrelsen har besluttet i forbindelse med budgetaftalen for 2022 at der skulle afdrages ekstraordinært 28 mio. kr. i 2022, dermed kunne det fastsatte afdrag på 5,2 mio. kr. nedsættes. Dette betyder at afdragene frem til 2029 bliver nedsat til ca. 1,4 mio. kr. årligt

Lånoptagelse

Der er ikke budgetteret med ordinær lånoptagelse i 2023 eller i overslagsårene.

Beregning af likviditet

Budgetbalancen indeholder oplysninger om den forventede gennemsnitlige likvide kassebeholdning. Udgangspunktet er den faktiske opgjorte gennemsnitslikviditet de seneste 365 dage, som skal indrapporteres til Indenrigs- og boligministeriet. Det seneste indregnede tal som er indeholdt i likviditetsprognosen er opgjort per 30. juni 2022.

Der er i opgørelsen indregnet en række forudsætninger for perioden 2022-2026:

- Likviditeten beregnes som et gennemsnit af de seneste 365 dages bogførte kassebeholdning. Prognosen bygger på en model, der forsøger at forudsige likviditeten i hver enkelt måned.

- Prognosen tager udgangspunkt i seneste måneds gennemsnit og der lægges derefter antagelser om det fremtidige forbrug ind i modellen.
- Det antages, at driftsudgifterne betales i 12 lige store rater i løbet af året. Det forventede forbrug i modellen ændres i takt med budgetopfølgningen.
- Der korrigeres for kendte betalingsmønstre, eksempelvis grundskyld og betaling af stats- og efterskoler
- Det antages i udgangspunktet at anlægsudgifterne fordeles med 1/3 i første halvår og 2/3 i andet halvår. Denne antagelse korrigeres i løbet af året i takt med det faktiske forbrug og budgetopfølgningerne.

Økonomisk politik

Kommunalbestyrelsen har den 23. februar 2021 godkendt en ny økonomisk politik for Norddjurs Kommune som skal være styrende for hvorledes budgettet skal tilrettelægges.

De overordnede økonomiske målsætninger er følgende:

- Der skal være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at overskuddet på den skattefinansierede drift som minimum skal dække anlægsudgifter samt afdrag på lån på det skattefinansierede område.
- Målet hæves over en årrække fra de nuværende 150 mio. kr. til en gennemsnitlig kassebeholdning på ca. 175 mio. kr. svarende til 4.800 kr. pr. indbygger.
- Servicerammen overholdes såvel i budget som i regnskab.
- Der skal være en årlig afvikling på mindst 10 mio. kr. af kommunens gæld ekskl. ældreboliger. I budgetopfølgningerne er der indført en løbende information om gældsstørrelsen og gældsafviklingen.
- Anlægsudgifterne skal årligt udgøre 100 mio. kr. set over en årrække svarende til 2.700 kr. pr. indbygger.
- Det skal tilstræbes i budgetlægningen, at den tekniske serviceramme udnyttes fuldt ud under forudsætning af fortsat strukturel balance i budgettet. Der indarbejdes en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen. I henhold til budgetloven er det muligt at afsætte op til 1% af serviceudgifterne i reserve svarende til ca. 18 mio. kr. for Norddjurs Kommune, og set i det lys indarbejdes der en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen (aktuelt som pulje til værn om servicerammen og pulje til administrative korrektioner).
- Gældsprocenten skal nedbringes. Gældsprocenten er et udtryk for den andel som langfristet gæld ekskl. gæld vedrørende ældreboliger udgør i forhold til årets samlede skatteindtægter.
- Der indarbejdes et årlig effektiviseringsbidrag indenfor servicerammen. Den løbende effektivisering skal bidrage til en langsigtet økonomisk stabilitet med færrest mulige konsekvenser for borgerne og skabe et økonomisk råderum for politiske prioriteringer.